

**SERIE:
KVINDERNE OMKRING
GRUNDTVIG FORTÆLLER**

Gennem otte fortællinger hører vi kvinderne omkring Grundtvig fortælle – om Grundtvig, om sig selv, om tiden og om brydningerne. Dette er tredje fortælling i serien.

Fortællingerne er alle skrevet af Else Mathiassen og er en bearbejdet version af performanceforedraget 'Grundtvig og kvinderne', som hun turnerer med. Performanceforedraget er udviklet og opføres sammen med trompetisten Torben Lassen og pianisten Karen Sørensen, der begge er jazzmusikere. Kvindernes fortællinger er baseret på historiske kilder, og der er taget ganske få dramaturgiske friheder.

Else Mathiassen har været mere end 30 år i højskolen, herunder 16 år som forstander på Vestjyllands Højskole, og har bl.a. været initiativtager til og leder af Fortælle Akademiets kurser på den nye 'Højskolen Mors'. Læs mere om Else på www.elsemathiassen.dk

TEKST: ELSE MATHIASSEN, FORTÆLLER, DANSER OG FHV. HØJSKOLEFORSTANDER

Han så mig lidt klodset ud i mine fine stuer

Serie: Kvinderne omkring Grundtvig tager ordet. I sidste nummer af Grundtvigsk Tidende hørte vi Malene Jensdatter fortælle den lille Frederik Grundtvig om Odin, Vile og Ve. Nu tager vi med den unge Grundtvig til godset Egeløkke på Langeland, hvor husets frue beretter

På Langeland mødte den 22-årige Grundtvig den 27-årige Laura Constance Steensen de Leth – en lille temperamentsfuld kvinde, mørkblond og med mørkeblå øjne.

Constance: ”Han så mig lidt klodset ud i mine fine stuer, men hvor var han dog klog – og han var Carl en god lærer. Han nåede ind til drengen på en måde, ingen anden havde kunnet. Han fortalte og gjorde alting så levende. Min mand var bekymret for, om drengen nu lærte noget – men det gjorde han bestemt. Grundtvig selv var opslugt af bøgerne, han læste meget, og han var meget optaget af det nordiske, den nordiske mytologi. Islandske sagaer og eddaer havde han studeret på oldnordisk, og han skrev om Palnatoke – som han skulle være i familie med. Jeg synes nu, det gik lidt over gevind med det nordiske – Odin, Freja, Thor og Loke. Han gik i asarus og ville, at vi alle skulle genopdage vores nordiske rødder og herigennem genoplive vores kristne tro – Balder, Jesus: *Høje Odin, hvide Krist – slettet ud er jeres tvist.*

Men, der var også andet, der optog ham. Ja, jeg gik ikke og snagede, men jeg så et brev, han havde skrevet til sin ven Molbech, og her stod der:

Jeg så en kvinde, og jeg – kærlighedens koldeste og bitreste spotter – elskede i det første nu så dybt, så glødende som det er dødeligt muligt.

Den kvinde – det var mig.”

Jeg sagde ligeud til ham, at hans kærlighed til mig var forstilt, thi umuligt var det, at han kunne elske en kvinde, han troede nedsunket til dyriskhedens nederste sump.

» *Ligger her i nattens ensomhed. Ræd for mørket i mit sind. For i mørket er vi kun os selv, og der slipper ingen ind Jeg er alene i nat. Kom og drøm om sol og sommer ud for ruden. Jeg er alene i nat. Jeg savner ømt Constance her på puden. Jeg er fange her i dette hus. Constance vær mit lys i kvæld. Så det jeg ser i ruden ej kun er et spejl af mig selv. Tag mig med til bøgeskoven. Lad mig se dig nøgen danse. Tag mig med i lyst og smerte. Tag mig med i nat Constance.*

Constance: ”Han havde det svært, når vi havde gæster. Han syntes alt var så overfladisk, og han syntes, jeg bød mig til. En lille flirt måske? – men min huslærer er ikke min mand, og har ikke noget at skulle ha’ sagt. Han brød sig heller ikke om, at vi talte tysk – han der kunne alle sprog. Engang havde vi besøg af to dragonofficerer – nogle af min brors venner. I de dage viste Grundtvig sig slet ikke. Jeg overtalte vores gæster til at gå med i kirke, så de kunne høre Grundtvig prædike. Han holdt en af sine dommedagsprædikener mod tidens løstgængelighed og horeri.

Han sagde: ”Her sidder en kone, hvis ungdoms skønhed er forsvundet med den voksende alder. Her sidder hun midt i en kreds, der for dum forgudede hende. De, der som unge lå for hendes fødder, står nu foran hende som mænd, og i deres øjne læser hun den yderste foragt.”

Jeg gik til ham og sagde, at hans mistanker til mig og min brors venner var uden grund, og jeg sagde ligeud til ham, at hans kærlighed til mig var forstilt, thi umuligt var det, at han kunne elske en kvinde, han troede nedsunket til dyriskhedens nederste sump. Hvad måtte jeg være, dersom han havde ret? – jeg måtte jo ikke bare være vellystig, men mit liv måtte være den afskyeligste maske. Jeg behandler min

mand med kærlighed og ømhed. Hvad måtte jeg være, dersom jeg flagrede fra hans til en andens favn? Hvad de tænker, men ej vil sige – en offentlig hore.

Efter den episode ville Grundtvig rejse, men da han så, at den nye huslærer havde hang til flasken, valgte han at blive. Og han besluttede sig for at hæve sig over lysten – det holdt i fem uger, så skrev han i sin dagbog:

Aldrig har min lidenskab være mere heftig, brændende og fortærende siden det øjeblik, jeg troede mig hævet over den. Elskedes jeg end af tryllerinden, lå jeg end ved hendes hede barm, indlulles kunne jeg da i vellystig slummer, drømme kunne jeg de saligste drømme. Liv er af dobbelt natur. Helt kun i mand og kvinde. Skiller dem grusomt en mur. Livet fra begge må svinde.

Han så jo nok, det var galt, men han foretrak livets storme frem for gravens stille fred. Han skrev et digt til kærlighedsgudinden Freja, men var det ikke mig, Constance, han priste?”

Her i den svale aftenstund.
Mens sol i hav sig sænker.
Jeg ganger i den grønne lund,
på Freja kun jeg tænker.
Jeg hende ser i grønne blad,
Og i den fagre blomme.
Fra hende og hvert fuglekvad
mig ene tykkes komme.

Den blomme blev en kvinde lig,
hvordan, det ved jeg ikke,
hun lod mig fæste fast på sig
de luehede blikke.

Jeg stod så længe, stod og så
mig ind i hendes øje,
så læben ville vove på
til hendes sig at føje.

Jeg kyssed hendes klædebon,
forsaged alt på jorden,
da førte hun med liljehånd
mig ind i gamle norden.

Jeg så den gamle gudehær,
dertil de kæmper stærke;
at jeg var kommet hjemmet nær,
jeg klarlig kunne mærke.

...

På Egeløkke mødte Grundtvig også den jævnaldrende, charmerende og eventyrlystne Peter Willemoes, og det blev nu klart for ham, at han skulle videre i livet. Og tilbage til København. Han savnede også bøgerne og biblioteket, og efter tre år som huslærer på Langeland drog han i 1808 mod hovedstaden.

Rejsen til København gik fra Langeland over Lolland, og Grundtvig gjorde et kort ophold hos sin bror. Her mødte han igen Lise Blicher, og han skrev i sin dagbog:

I går var alle provstens døtre her, og vi legede blindebuk. Herved gaves mange lejligheder til berøringer – ja endog at kysse, men uvidnet samtale med Lise var mig ikke mulig. Jeg frygter ellers, at om end det lykkes mig engang at få hende til kone, ville vi ej vorde så såre lykkelige med hinanden, thi hun synes dog at være noget hvas, og min tålmod er ikke stor. Dog – jeg bør og kan ikke træde tilbage, altså – fremad. ■

Mød flere af kvinderne omkring Grundtvig i de følgende numre af Grundtvigsk Tidende